

KONU 12:

AKÇAAĞAÇLARDA KARA LEKE (*Rhytisma acerinum*)

Hastalık Belirtileri: Hastalık adını ilkbahar sonları ve yaz başlarında çeşitli akçaağaç türlerinin yaprak üst yüzeylerinde ortaya çıkan 1-2 cm büyüklüğünde basık yuvarlak, katrana benzeyen lekelerden alır. Başlangıçta yaprakların üst yüzeyinde açık yeşil veya sarımsı yeşil renkte noktalar halinde görülür. Zamanla bu lekeler parlak siyah renge dönerler. Genellikle bir yaprak üzerinde birkaç büyük leke meydana gelmektedir . Şiddetli enfeksiyonlarda yaprak dökümünde görülmektedir.

Hastalıkla Mücadele: 1) Yere dökülen hastalıklı yapraklar toplanıp, yok edilmelidir.
2) Bakırlı ilaçlar veya Bordo bulamacı ilaçlı mücadelesi için önerilmektedir.

KARAAĞAÇ ÖLÜMÜ (*Ceratocystis ulmi*)

Hastalık Belirtileri: Hastalık “Hollanda karaağaç hastalığı” veya “Karaağaç solgunluğu” olarakta isimlendirilmektedir.Tipik belirtileri dalların ölmesi ve solgunluktur. Hastalığın ilk belirtileri bütün ağaç veya dalların yapraklarının ani veya yavaş solması ile kendini gösterir. Solgun yapraklar ekseriya kırışır, önce sararır, sonra esmerleşir ve sonunda normalden daha erken dökülürler (Şekil). Hastalığın yavaş ilerlediği durumlarda önce bir veya birkaç dalda hastalık görülür daha sonra ağacın diğer dallarına yayılır. Hastalığa yakalanmış dal ve dalcıkların kabuğu soyulduğunda, en dış odun kısımlarında boyuna yönde teğetsel esmer şerit veya küçük çizgiler görülür. Bu dalların enine kesitlerinde en dış bir veya daha fazla yıllık halkanın ilkbahar odununda, çıplak gözle bile fark edilen kopuk veya devamlı halkalar biçiminde koyu renk bozulmaları dikkati çeker .Normal olarak ilkbahar veya yaz başlarında hastalık bulaşan ağaçlar hızla ölür, yaz sonlarında hastalığa yakalananlar ise daha az etkilenir ve hatta hastalık tekrar bulaşmadıkça, yeniden sağlıklarına kavuşabilirler. Hastalığın yayılması Karaağaç odun böcekleri olarak isimlendirilen *Scolytus multistriatus* ve *Hyburgopinus rufipes* vasıtasıyla olmaktadır.

Hastalık etmeninin miselyumları beyaz renktedir ve hasta karaağaçların ksilem boruları içinde ve hastalık yüzünden ölmüş ağaçların kabuk ve odununda yaşar. Miselyumlar kısa hif dalcıkları geliştirir ve bunlarda konidi yığınları oluşturur. Eşeyli üreme nadiren görülür. Peritesyumları küresel şekilde ve siyah renktedirler. Tek tek veya gruplar halinde ve kabukta meydana gelirler.

Hastalıkla Mücadele: 1) Mantarın taşıyıcısı böceklerle kimyasal mücadele yapılmalıdır.

2) Hastalıklı dal ve dalcıklar budanıp ortamdan uzaklaştırılmalıdır.

3) Dayanıklı çeşitlerin kullanımına ağırlık verilmeli.

4) İlaçlı mücadelesinde propiconazole ve thiabendazole etkili maddeli fungusitler ağacın taç kısmının %5'inden daha fazlasında belirti görülmeden gövdeye enjeksiyon şeklinde uygulanabilir.